

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
«ΠΑΤΡΙΩΝ»
ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ 3 Α
ΤΗΛΕΦ. 582

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

Εκδιδόμενον τῇ ἐπιμελείᾳ ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Ν. Χατζιδάκι, Κ. Γ. Ζησίου καὶ Ι. Μ. Δαμβέργη διευθύνοντος.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΤΥΠΟΥΤΑΙ
ΕΙΣ 20,000

ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ
ΔΩΡΕΑΝ

ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟΙ!

Ὡστε λοιπὸν ἡ Χαλκιδικὴ δὲν εἶναι ἀναμφισβητήτως μέλλον Ρωσικὸν κυβερνεῖον, αἱ δὲ εἰς φρούρια μεταβληθεῖσαι μοναὶ τῆς δὲν περικλείουσι τάγματα μετῃμψιμένα εἰς μοναχοὺς! Ὡστε λοιπὸν ἡ Θεσσαλονίκη δὲν εἶναι ἡ βεβαιωτάτη τῆς Αὐστρίας κατάρκτησις καὶ ὁ λιμὴν τῆς ἡ εἰς τὸ Αἰγαῖον ἔξοδος τῶν Γερμανῶν! Ὡστε λοιπὸν ἡ Ἡπειρος δὲν εἶναι ἀποφασισμένον παράρτημα τῆς Ἀλβανίας, μετὰ τὰ Ἰωάννινα ὡς πρωτεύουσάν τῆς, ὑπὸ τοὺς ἀξιοῦντας νὰ καταλάβωσιν αὐτὴν Ἰταλοὺς! Ὡστε λοιπὸν τὴν Κρήτην δὲν τὴν κατέσχευεν εἰς πρώτην μας κίνησιν ἡ Ἀγγλία καὶ δὲν διμερίσαντο τὰ ἱμάτια τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὐδ' ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν του ἔβαλον κληρὸν αἱ φοβεραὶ καὶ τρομεραὶ Μεγάλαι Δυνάμεις! Ὡστε λοιπὸν δὲν εἶναι πλέον προπέτεια τὸ νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ ἡ Πόλις θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν ἰδική μας, καὶ νὰ τὸ εἴπωμεν μάλιστα ὄχι μυστικὰ καὶ με φόβον μὴ μᾶς ἀκούσουν καὶ μᾶς χλευάσουν οἱ ξένοι, ἀλλὰ φανερά καὶ με ὄλην τὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ πίστις πρὸς τὸ δίκαιόν μας καὶ ἡ πεποίθησις εἰς τὰς δυνάμεις μας;

Ποία θεόπεμπτος χεὶρ ἤρπασε καὶ ἔρριψεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου ὅλα ἐκεῖνα τὰ δηλητήρια καὶ τὰ ναρκωτικά, μετὰ τὰ ὁποῖα ἐφαρμακεύομεν τὴν ὑπαρξίν μας καὶ ἐθραύομεν ἕνα ἕνα τοὺς δεσμοὺς πρὸς τὴν Ἱστορίαν μας, πρὸς τὸ μέλλον μας πρὸς τὴν ζωὴν μας, πρὸς τὴν δόξαν μας; Ποία θεία πνοὴ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς μας εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἰς τὴν πραγματικότητα;

Καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ ἁνωθεν ὀρισθέντος χρόνου, καθ' ὃν θὰ πραγματωθῶσιν ἅπαντες οἱ δίκαιοι καὶ ἱεροὶ ἡμῶν πόθοι ὑπὲρ τῆς Πανελληνίου ἐνότητος, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν εἶναι ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐν τῇ ὁποίᾳ ζῶμεν, ἀγρυπνοῦμεν καὶ γρηγοροῦμεν, ἀλλὰ ὄνειρον γλυκύ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ ἐξυπνήσωμεν μετὰ αὐτὰ ὄρια, τὰ ὁποῖα εἴχομεν πρὸ πεντήκοντα ἡμερῶν, πάλιν εὐλογημένη ἂς εἶναι ἡ Θεία πρόνοια διὰ τὸ μέγα ἀπόκτημα τὸ ὁποῖον ἐκερδήσαμεν. Εὐλογημένον τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον ἐχύθη. Εὐλογημένοι εἰς τὸν νῦν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν ἅπαντα πάντες ὅσοι ἠγωνίσθησαν καὶ ἐκακουχέθησαν καὶ ἐμαρτύρησαν καὶ ἔπεσαν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς τιμῆς, ἵνα ἀνακτήσωμεν τὴν δρόσον οἱ μαραινέντες, τὴν ἐλπίδα οἱ ἀπηλπισμένοι, τὴν πίστιν οἱ ἀπογοητευμένοι, τὴν ζωὴν οἱ νεκροί!

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ δεκάτη.

(Λουκ. ιγ'. 10-17).

Κείμενον.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν¹ ἐν τοῖς Σάββασιν, καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν² πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα³ καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές· ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι,⁴ ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ Σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἔξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος· καὶ εἶπεν· ὑποκριτά, ἕκαστος ἡμῶν τῷ Σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βούν⁵ αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἐπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραάμ οὔσαν, ἦν ἐδούσεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου; καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

Σημειώσεις.

1) Τῶν συναγωγῶν.—Συναγωγαὶ ἦσαν ἱδρύματα ἐν οἷς οἱ Ἰουδαῖοι συνηθροκίζοντο πρὸς θρησκευτικὴν διδασκαλίαν καὶ συμπροσευχὴν.—Ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπῆρχε μία τοῦλάχιστον συναγωγή ἐν ἐκάστῃ πόλει τῆς Παλαιστίνης, καὶ εἰς μεγαλυτέρας πόλεις ὑπῆρχον περισσότεραι. Αἱ Συναγωγαὶ προσωμοίουν τῷ ναῷ.—Εἰς τὸ βάθος, ἰ. ε. ρ. ὁ ν. καλούμενον, ὑπῆρχε πολυτελὲς κιβώτιον περιέχον τὸν νόμον. Περὶ τὸ μέσον τῆς οἰκοδομῆς καὶ κατεναντι τοῦ ἱεροῦ ὑπῆρχεν ὁ Ἄμβων—ὑπῆρχον καθίσματα, καὶ μετὰ αὐτῶν καὶ τινα ὑψηλότερα, πρωτοκαθεδραὶ λεγόμενα.—2) Πνεῦμα ἔχουσα.—ἡ εἰς αὐτὴν ἀρρωστία. 3) Καὶ ἦν συγκύπτουσα.—ἡ εἰς τὸ παρτελεῖς.—ἡ ἀσθένεια ὑφ' ἧς κατεῖχτο ἡ γυνὴ ἦτο ραχίτις. Ἡ γυνὴ εἶχε κυρτὸν τὸ σῶμα, καὶ παντελῶς ἡδυνάτει νὰ ὀρθώσῃ αὐτό. Ἀπολέλυσαι.—ἔχεις ἤδη ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΤΟ ΟΝΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολῆς Α'. 15-17.

Σπουδαίως ἀληθείας τὴν διακηρύξιν προαγγέλλει ἕκαστος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ ὁ Ἀπ. Παῦλος διὰ τῶν λέξεων «Πιστὸς ὁ λόγος», εἰπὼν δ' ἐν ἀρχῇ τῆς Α'. πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολῆς ὅτι ὁ Θεὸς οὐ μόνον ἠλέησεν αὐτόν, ὄντα πρότερον βλάσφημον καὶ διώκτην τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ὑβριστήν, ἀλλὰ καὶ Ἀπόστολον ἀπέδειξε, προσέθηκεν ὅτι τὸ πρὸς αὐτόν, τὸν Παῦλον, ἐκδηλώθεν ἔλεος τοῦ Θεοῦ δὲν προήλθεν ἐκ προσωποληψίας τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν. Διότι καὶ αὐτὸς ἐλεήθεις κατέστη ἄξιος τοιαύτης εὐμενείας, διὰ τῆς πίστεώς του καὶ τῆς ἀγάπης, ὡς πληρέστατα ἐξεδήλωσεν ἐν

τῇ ἐκτελέσει τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀποστολῆς. Διακηρύττων δὲ τὴν ἀλήθειαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἵνα σώσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς προσέθηκεν αὖν πρῶτος εἰμὶ ἐγὼ». Κατ' ἐξοχὴν θεωρῶν ἑαυτὸν ἁμαρτωλόν, ἐν ἑαυτῷ, σωθέντι διὰ τῆς θείας χάριτος, ἀπεθαύμαζε τὸ μυστήριον τῆς διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Οἶονεὶ ὡς ἀπόδειξιν μεγίστην τῆς σωτηρίας ταύτης προσήγεν ἑαυτόν, καίτοι, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐνταῦθα περιπτώσεως, ταπεινοφρονῶν ὁ Ἀπόστολος οὐδέποτε εἶπεν ὅτι κατώρθωσε τὴν τελείαν δικαιοσύνην, ἀλλ' ἐθεώρει ἑαυτὸν ἁμαρτωλόν καὶ μετὰ τὴν διὰ τῆς θείας χάριτος ἀναγέννησιν, μετὰ τὴν κατόρθωσιν τηλικούτων ἔργων πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Οὐχ ἤττον ἑαυτὸν παρουσιάζων ὡς ἀπόδειξιν τῆς διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτελεσθείσης σωτηρίας, λέγει, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἡλεήθην ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποπτώσιν τῶν μελλόντων πιστεῦσιν ἐν αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Ἦτοι ἀφοῦ ἡλεήθην ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλός, ὁ ἁμαρτωλότερος πάντων ἀνθρώπων, καὶ ἀφοῦ ἐν ἐμοὶ κατεδείχθη ἡ πραγματικότης καὶ ἡ ἀληθια τῆς σωτηρίας μηδεὶς λοιπὸν ἀμφισβallestω περὶ αὐτῆς. Διότι πάντως ἔργον τῆς πανσόφου προνοίας τοῦ Θεοῦ ὑπῆρξεν ἡ σωτηρία μου, ἵνα δηλονότι δείξῃ ἐν ἐμοὶ οὐχὶ μικρὰν ἀλλὰ τὴν ὑψίστην μακροθυμίαν καὶ κατὰ τὴν μετὰ τὴν ἐνδείξιν τῆς μελλόντων νὰ πιστεῦσιν εἰς αὐτόν, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Καὶ ἄλλοι ἐσώθησαν ἁμαρτωλοὶ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἡ ἐν ἐμοὶ σωτηρία εἶναι ὄντως ἔκτακτος ἐνδείξις τῆς θείας ἀγαθότητος καὶ ὡς τοιαύτη πρόκειται ἀνεκδοκαστον τεκμήριον τῆς σωτηρίας τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. Ἀφοῦ ἐγὼ ὁ βλάσφημος καὶ ὑβριστὴς καὶ διώκτης τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐσώθην, πιστεύσας εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, πολλῶ μᾶλλον θὰ σωθῶσι καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οἱ ἤττον ἐμοὶ ἁμαρτωλοί, διὰ τῆς πίστεως.

Ἀλλ' ἀναλογιζόμενος ὁ Ἀπόστολος τὸ ὑπερβολικὸν μέγεθος τῆς θείας πρὸς αὐτὸν εὐεργεσίας δοξάζει ἐν βαθυτάτῃ ἐγνωμοσύνῃ τὸν Θεόν, λέγων Ἀσθὶ δὲ βασιλεὶ τῶν αἰώνων, ἀμήν». Δοξολογεῖ ὁ Ἀπόστολος τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, οὐχὶ ἄνευ σκοποῦ ὀνομάσας αὐτὸν Βασιλέα τῶν αἰώνων ὅπως δείξῃ αὐτόν ὡς πραγματικὸν βασιλέα καὶ δημιουργόν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς φαντασιώδεις τῶν αἰρετικῶν Γνωστικῶν «αἰῶνας». Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὀνομάζει ὡσαύτως αὐτόν «ἀφθαρτον» καὶ «ἀόρατον», διότι οἱ Γνωστικοὶ ἐδίδασκον τὴν βεβηλωμένην ἀπόρροιαν τῆς Θεότητος, διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς καθαρότητος καὶ οὐσίας, ὑπερκαθιστῶν αὐτὴν φθαρτὴν καὶ ὁρατὴν. Διὰ ταύτης τῆς ἀντιθέσεως τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας τοῦ Ἀποστόλου πρὸς τὴν ψευδῇ διδασκαλίαν συνυποδηλοῦται ἡ ὁρὴ ἐννοία περὶ τῆς Θεότητος ὡς δημιουργικῆς ἀρχῆς τῶν πάντων, ὡς αὐτοσοφίας, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς λογικῆς μὲν ἀλλὰ κτιστῆς φύσεως. Τῷ τοιοῦτῳ ἀμύνῃ σοφῶς Θεῷ ἀπονέμει ὁ Ἀπόστολος τιμὴν καὶ δόξαν, ἐπισφραγίζων τὴν εὐχαριστήριον εὐχὴν καὶ δοξολογίαν διὰ τοῦ ἐπιθεσθαιωτικοῦ «ἀμήν».

Πᾶς δ' ἐκτιμῶν τὸ ἀπεινώθητον ἔλεος τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κακοῦ, δὲν δύναται νὰ μὴ ἀναφέρῃ ἐκάστοτε μετ' ἀπολύτου εὐλαβείας τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ εὐλογῇ, νὰ μὴ εὐχαριστῇ αὐτόν καὶ δοξολογῇ. Ὁ Νεῦτων οὐδέποτε ἀπεστόμισε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ χωρὶς ν' ἀποκαλυφθῇ, κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἄνδρες καὶ ἐπιστήμονες μετ' ἀπολύτου σεβασμοῦ ἀνέφερον καὶ ἀναφέρουσιν αὐτό. Τί λοιπὸν νὰ εἴπῃ τις περὶ ἐκείνων τῶν λεγομένων Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι ἔχον μόνον μετ' ἀνευλαβείας ἀλλὰ καὶ μετὰ βλασφημίας τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἐκστομίζουσιν;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΛΙΟΝΗΣ

Τοια πούλακια κάθονταν στὴ βάρχη, στὸ λημέρι.
Τὸνα τηραῖ τὸν Ἀλμυρὸ, τ' ἄλλο κατὰ τὸ Βάλτο,
Τὸ τρίτο τὸ καλύτερο μυριολογάει καὶ λέγει.
«—Κυρίε μου, τί νὰ γίνηκεν ὁ Χρήστος ὁ Μηλιόνης;
Μηδὲ στὸ Βάλτο φάνηκε μηδὲ στὴν κρύα βρούσι.
Μᾶς εἶπαν πέρα πέρασε κ' ἐμῶς μες τὴν Ἀρτα
Κ' ἐπῆρε σκλάβο τὸν κατὴ μαζὴ μὲ δύο ἀγάδες».
Κ' ὁ Μουσελλίμης τ' ἄκουσε βιραὶά τοῦ «κακοφάνη»
Τὸν Μυροματῆν ἔκραξε καὶ τὸν Μουχτάρ Κλεισούρα.
«—Ἐσεῖς ἂν θέλετε ψωμί, ἂν θέλετε πρωτάτα,
Τὸν Χρήστο νὰ σκοτώσετε τὸν καπετὰν Μηλιόνη.
«Ἐτζί προστάζ' ὁ Βασιληὴς καὶ μῶστελε φερμάνι.»
Παρασκευὴ ξημέρουν, —ποτὲ νὰ μ' εἶχε φέξῃ—
Κ' ὁ Σουλεϊμάνης σ' ἀτάληκε νὰ πάγῃ νὰ τὸν εὖρη
Στὸν Ἀλμυρὸ τὸν ἔφθασε, καὶ ὡς φίλοι φιληθῆκαν,
Ὅλονυχτις ἐπίνανε ὅσα νὰ ξημερώσῃ
Καὶ πρὶν νὰ φέξῃ ἡ αὐγὴ, πέρασαν στὰ λημέρια.
Καὶ ὁ Σουλεϊμάνης φώναζε τοῦ καπετὰν Μηλιόνη.
«—Χρήστο σὲ θέλ' ὁ Βασιληὴς, καὶ θέλουν οἱ ἀγάδες».
«Ὅσο ν' ὁ Χρήστος ζωντανὸς Τούρκο δὲν προσκυνεῖ».
Μὲ τὸ τουφέκι τρέξινε ἕνας νὰ φάῃ τὸν ἄλλον.
Φωτιά ἐδῶταν στὴν φωτιά, πέφτουν κ' οἱ δύο στὸν τόπο.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ

Γ'.

Ὅταν τις μελετᾷ τὴν ἱστορίαν κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν εἴπομεν, καὶ βλέπῃ ὡς ἐν θεάτρῳ νὰ ἔρχονται καὶ νὰ παρέρχονται οἱ ἄνθρωποι, οἱ βασιλεῖς, τὰ Κράτη καὶ τὰ ἔθνη καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν, τότε μανθάνει καὶ μετριοπαθὲς πρὸς τοὺς ἀντιπάλους ἢ καὶ τοὺς ἐχθροὺς του νὰ εἶναι καὶ μετριοφρων μὲν καὶ σώφρων ἐν ταῖς εὐτυχίαις, καρτερικὸς δὲ καὶ θαρραλέος ἐν ταῖς ἀτυχίαις. Ἐκ τῆς μελέτης ταύτης μανθάνει ὅτι οὐδεμία ποτὲ εὐτυχία, οὐδεμία ποτὲ ἀκμή καὶ δύναμις ὑπῆρξεν αἰωνία, ἀλλ' ὅτι συνήθως ταύτας διαδέχεται θάττον ἢ βράδιον ἀτυχία ἢ καὶ παρακμὴ καὶ κατὰ πτωσις. Λαὸς τις ἡ πολιτικὴ τῆς μεριεὶ ἐπωφελεῖται τὰ πολιτικὰ σφάλματα καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἐναντίων, κατισχύει καὶ καταβάλλει αὐτούς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ ἀνιστόρητοι φαντάζονται ὅτι ἡ νίκη θὰ εἶναι πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν, διὸ καὶ ἀγρίως καταδιώκουσιν, ἀποκτείνουσιν ἢ ἐξορίζουσιν τοὺς ἐναντίους. Οὕτως ἐνήργησαν ἐπ' ἐσχάτων οἱ λεγόμενοι Νεότουρκοι, ὅτε διὰ τῆς μεθόδου τοῦ ψευδοσυντάγματος ἡδυνήθησαν νὰ καταβάλλουσιν τοὺς Παλαιοτούρκους, τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. Τί δὲ συνέβη; ὀλίγον χρόνον μετὰ ταῦτα οἱ τότε καταδιωχθέντες ἐπωφελοῦμενοι καὶ ἐκμεταλλεύμενοι τὰ πολιτικὰ σφάλματα τῶν Νεοτούρκων, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ ἰδοὺ τῶρα οἱ χθὲς παντοδύναμοι καὶ σωτῆρες ἢ συλλαμβάνονται καὶ ἐξαφανίζονται κατὰ τὰς συνήθεις εἰς τοὺς Τούρκους μεθόδους, ἢ ἐκπατρίζονται.

Ἐνικήθημεν καὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες καὶ ἄλλοι πολλοὶ λαοὶ ἐν οἷς καὶ οἱ Ἀλβανοὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων· ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἔχοντες γινώσκιν τῆς ἱστορίας ἡμῶν ἐπιστεύομεν διὰ πάντων τῶν αἰώνων, ὅτι ἡ ἀκμὴ καὶ δύναμις τῶν τυράννων μας δὲν θὰ εἶναι αἰωνία, ἔνεκα τούτου ὑπερέομεν θαρραλέοι πάντα τὰ δεινὰ τῆς δουλείας καὶ πάντοτε ἡλιθίστοι καὶ ἐπεριμένομεν αἰσιατέρως ἡμέρας· τούτων δὲ οἱ Ἀλβανοὶ, λαὸς ἀμαθὴς καὶ καθόλου ἄγνοος ἱστορίας καὶ τῶν διδαγμάτων αὐτῆς, ἀπῆλπισαν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ καὶ διὰ τοῦτο ἐσπευσαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων τῶν καὶ τὴν ἐθνικὴν τῶν ὑπόστασιν, νὰ ταχθῶσι δὲ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἀλλογλώσσων τυράννων καὶ κατακτητῶν, νὰ συμφιλωθῶσι καὶ νὰ συνδεθῶσι μετ' αὐτῶν οὕτω στενῶς, ὥστε ἐπὶ αἰῶνας νὰ ἔχουν τὰ αὐτὰ συμφέροντα καὶ τοὺς αὐτοὺς πό-

θους. Ἐκ τούτου δὲ συνέβη, ἡμεῖς μὲν νὰ ἀγωνισθῶμεν καὶ νὰ ἀναστήσωμεν πάλιν τὴν βασιλείαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν, νὰ λαμπρύνωμεν τὴν ἱστορίαν ἡμῶν διὰ νέων νικῶν καὶ κατορθωμάτων ἀνταξίων πρὸς τὰ πρότερον, νὰ διδάξωμεν τὸν κόσμον ὅλον καὶ διὰ τοῦ μεγάλου ἡμῶν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος καὶ διὰ τῶν συνεχῶν κατόπιν ἐν Κρήτῃ ἐπαναστάσεων, ὅτι μόνον οἱ δειλοὶ καὶ φιλόψυχοι μένουσιν διὰ παντὸς δοῦλοι τῶν τυράννων, λαὸς δὲ θέλων πράγματι τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ καὶ ἔτοιμος πάντοτε νὰ ἀγωνισθῇ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ θυσιάσῃ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ καὶ τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ζωὴν του, λαὸς τοιοῦτος δὲν ἡμπορεῖ νὰ μείνῃ δούλος διὰ παντός, ἀλλὰ θάσسون ἢ βράδιον θὰ ἀνακτήσῃ τὸ μέγιστον τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν, τὴν ἐλευθερίαν του. Ταῦτα κατωρθώσαμεν καὶ ταῦτα ἐδιδάξαμεν ἡμεῖς τὸν κόσμον καὶ οὕτως ἡτύχησαμεν νὰ γινώμεν πάλιν ἀξιολογοὶ παράγοντες τοῦ Ἑυρωπαϊκοῦ, τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ· οἱ δὲ Ἀλβανοὶ πολιτευθέντες ὅπως ἐπολιτεύθησαν κατώρθωσαν νὰ πολεμῶν μὲν καὶ νὰ φρονέωνται πανταχοῦ τοῦ Κράτους τῶν Τούρκων ἐπὶ αἰῶνας ὑπὲρ τῆς ἰσχύος τοῦ τυράννου αὐτῶν, δηλ. ὑπὲρ τῆς δικαιώσεως τῆς δουλείας αὐτῶν, νὰ διαμεῖνουν δὲ μέχρι σήμερον καὶ ἀπολιτίστοι καὶ τοσοῦτον προσκεκολλημένοι εἰς τὸ σεσηπὸς Κράτος τῶν Τούρκων ὥστε, καθ' ἃ ἐπιφανέας Ἀλβανὸς ἐν συνεντεύξει ἐκήρυξεν «ἡ σημερινὴ πολιτικὴ κατάσταση ἐπιβάλλει πλέον ἀναγκαίως τὴν ἀπόσπασιν τῆς Ἀλβανίας ἀπὸ τῆς Τουρκίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οἱ Ἀλβανοὶ πράττουσιν χύνοντες θερμὰ δάκρυα, διότι ἡ πρὸς αὐτοὺς εὐγένεια καὶ τὰ ἀδελφικὰ αἰσθήματα τῶν Ὀθωμανῶν θὰ μείνουν ἀλησμόνητα. Δυστυχῶς ὅμως ὡς ἐκ τῆς νέας φάσεως τῆς πολιτικῆς... ἀνάγκῃ ἡ χώρα αὕτη νὰ κηρυχθῇ ἀνεξάρτητος... Ὁ Ἀλβανικὸς λαὸς, ὅστις εἶναι συνδεδεμένος διὰ πολλῶν δεσμῶν μετὰ τῆς Τουρκίας δὲν ἐπιθυμεῖ ἄλλο τι ἢ εὐρεῖαν αὐτονομίαν ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς Σουλτανικῆς χαλιφείας...». Ὡς βλέπετε, ὁ δυστυχὴς οὗτος λαὸς οὐδὲ σήμερον ἀκόμη ἐννοεῖ τὴν θέσιν του, διὰ τοῦτο ἐξακολουθοῦν νὰ στηρίζονται ἐπὶ τὸ σεσηπὸς Κράτος τῶν Τούρκων, καὶ ἰδοὺ τῶρα κινδυνεύουσι νὰ καταδουλωθῶσι καὶ διαμοιρασθῶσι ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ μᾶλλον πολιτισμένων γειτόνων αὐτῶν, εἴτε Σέρβοι καὶ Μαυροβούνιοι εἴτε Αὐστριακοὶ καὶ Ἰταλοὶ ὀνομάζονται. Πόσον διάφορος θὰ ἦτο ἡ τύχη αὐτῶν σήμερον, ἂν οἱ πατέρες αὐτῶν ἐνέμενον πιστοὶ εἰς τὰ Πάτρια, ὅπως ἐποίησαν οἱ ἄξιμοι πατέρες ἡμῶν, ἂν εἶχον διδαχθῇ ἐκ τῆς ἱστορίας νὰ εἶναι καρτερικοὶ καὶ θαρραλέοι ἐν τῇ ἀτυχίᾳ, καὶ ἂν δι' αὐτὸ ἐνέμενον πιστοὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τοὺς πόθους τῶν πατέρων αὐτῶν;

Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Τούρκοι, ἂν ἐδιδάσκοντο τὴν ἱστορίαν προσηκόντως, θὰ ἐμάνθανον ὅτι Κράτος στηριζόμενον ἐπὶ τῆς βίας, ἢν ὀλίγοι τινὲς κατώρθωσαν κατὰ τινα ἐποχὴν νὰ ἐπιβάλλουν καὶ ἐξασκῶν ἐπὶ τοὺς πολλούς, τοιοῦτο Κράτος δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ ἐπ' ἄπειρον, ἀλλ' ὅτι κατ' ἀνάγκην θὰ καταπέσῃ καὶ θὰ συντριβῇ. Τὰ Κράτη εἶναι ὅπως αἱ ἐταιρείαι· πρέπει νὰ ἔχουν πάντες ἢ τοὐλάχιστον οἱ πλείστοι τῶν πολιτῶν συμφέρον εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἀκμὴν τῆς μεγάλης ἑταιρείας ταύτης, τοῦ Κράτους· ὅταν δ' ὅμως οἱ πλείστοι διὰ μόνον τῆς βίας συγκρατοῦνται καὶ καθ' ἐκάστην ζητοῦν εὐκαιρίαν ν' ἀποσπασθῶν, τότε δὲν εἶναι δυνατόν, διότι τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, δὲν εἶναι, λέγω, δυνατόν ἢ νὰ παρουσιασθῇ τοιαύτη εὐκαιρία. Ταῦτα δὲν τὰ ἐμελέτησαν οἱ Τούρκοι ποτὲ, ἐθάρρουν πάντοτε εἰς τὴν ἰσχύϊν καὶ τὴν βίαν καὶ ἰδοὺ παρουσιάσθη ὁ καιρὸς τῆς κατατμήσεως, ὥστε καὶ τῆς ὀλοσχεροῦς διαλύσεως τοῦ Κράτους αὐτῶν.

Μετριοπαθεῖαν ἔρα καὶ σωφροσύνην ἐν καιρῷ εὐτυχίας,

καρτερίαν δὲ καὶ πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν πατριδα ἐν ἀτυχίαις, ἦτοι τὰ μέγιστα καὶ σοφώτατα τῶν διδαγμάτων, ταῦτα διδάσκει ἡ ἱστορία τοὺς μελετῶντας αὐτὴν ὅπως πρέπει.

ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ (ε')

Τιμὴ.

Τῶν νεωτέρων τις, καταδιωχθεὶς, φαίνεται, ὑπὸ τῶν μοχθηρῶν, ἐνόμιζε τοὺς οὐτιδανούς, οἵτινες ὡς προσκόμματα εὐρίσκοντο εἰς τὴν πρόδόν του, ὅτι ἡ τύχη ἔρριπτε πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ἀφαιρέσθον μου ἕνα πόθον νοῦ καὶ δός μου μίαν μόνον σταγόνα τύχης, καὶ θὰ εὐδαιμονήσω». Ἀλλὰ κατὰ τοῦτο μόνον ἔχει δικαίον εἰς τὴν τύχην ν' ἀπονέμῃ δύναμιν ὁ τὴν γνώμην ταύτην εἰπὼν, ὅτι πολλάκις δὲν ἔτυχον τὰ ὑπέροχα πνεύματα εὐφυοῦς περιβάλλοντος, ἀλλ' ἀναίσθητος ὄχλος δὲν ἐτίμησεν ἀλλὰ παρώθησεν ἄνδρας δαιμονίους ἐν τῇ πολιτικῇ, τῇ στρατηγικῇ, τῇ ποιήσῃ, τῇ τέχνῃ. Τοῦτο λοιπὸν προάγει καὶ μεγαλύνει τοὺς ἀνθρώπους, ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις τις γνώμην τοιαύτην νὰ εἴπῃ· «ἀφαιρέσθον μου ἕνα σάκκον τύχης καὶ δός ἕνα κόκκον τιμῆς καὶ θὰ μεγαλουργήσω». Ἡ τιμὴ αὕτη ἡ πρὸς τοὺς ἐργαζομένους εἶναι τῶν μεγάλων πράξεων ἡ μήτηρ καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς κτῆσιν καὶ μάλιστα πρὸς διατήρησιν αὐτῆς πάμπολλοι πόνοι ὑποδύονται καὶ θανατηφόρους κινδύνους.

Εἶναι λοιπὸν αὕτη διττὴ, ἡ τιμὴ ἡ στεφανούσα καὶ ἀμείβουσα ἀλλὰ καὶ ἡ παροξύνουσα πρὸς τὴν ἀρετὴν. Καὶ πρὸς ἐκείνην μὲν, δηλαδή πρὸς ταξιδιώματα, πρὸς τὰς ὑλικὰς ἀμοιβὰς, πρὸς τοὺς ἐπαίνους ἀποβλέπουσιν αἱ χθαμαλότερον πεσῶσα ψυχὰι, αἱ δὲ θεομεγαλύνουσι εἰς συντήρησιν τῆς τιμῆς τοῦ γένους αὐτῶν, τοῦ οἴκου αὐτῶν, τῆς ιδέας ἐκείνων πάντοτε καὶ καταπονοῦνται καὶ κινδυνεύουσι καὶ ἀτρόμητοι θαινέουσι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἂν εἶναι μαρτυρικός. Τοῦτο καὶ πάντων μὲν τῶν λαῶν λέγουσιν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, πρῶτον δὲ εἶπε καὶ ἀνέγραψε μετὰ γράμματα ἐξ ἀκτίων ἡλιακῶν εἰς ἐθνικὸν κήρυγμα τὸ ἡμέτερον γένος τὸ Ἑλληνικὸν τὸ πρῶτον ἐν τῷ κόσμῳ γενόμενον ἐλεύθερον καὶ κηρύττον τὴν ἐλευθερίαν, δηλαδή τὴν τιμὴν, ὡς τῆς ἀνθρωπίνης ὑπαρξεως τὸ μέγιστον γνώρισμα. Ἡ ἐθνικὴ λοιπὸν ψυχὴ διὰ τοῦ Σοφοκλέους διελάλησεν· «ὁ εὐγενὴς, δηλαδή ὁ ἐλεύθερος, πρέπει τιμίως καὶ ὑπερηφάνως νὰ ζῇ, ἄλλως τιμίως καὶ ὑπερηφάνως ν' ἀποθνήσκῃ».

Τὴν τιμὴν ταύτην πρέπει καὶ κατὰ τὸν ἄλλον βίον νὰ φυλάττῃ ὁ ἐλεύθερος, μάλιστα δ' ἐν τοῖς πολεμικοῖς. Τοῦτο δ' ἐκήρυξαν καὶ πάντες μὲν οἱ εὐγενεῖς ἄνδρες τῆς ὀλῆς ἐν πολέμῳ ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου, οἱ πρόγονοι δὲ ὡσαύτως πρῶτοι καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν. Οὕτω Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος ὁμιλῶν πρὸς τοὺς Μυριοὺς λέγει «εἰς τὰς δεινὰς περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὐρισκόμεθα πρέπει νὰ ἡμεῖς γενναῖοι ἄνδρες καὶ νὰ μὴ ὑποκύπτωμεν, ἀλλὰ νὰ προσπαθῶμεν πῶς, ἐὰν μὲν δυναμέθα, νικῶντες νικῆν τιμίαν νὰ σφῶμεθα, ἄλλως, ἂν ἀποθνήσκωμεν, ὡς ἀρμόζει εἰς τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ πολεμιστοῦ». Καὶ ὁ Καλλίνος δὲ ὁ ποιητὴς, προτρέπων τοὺς Ἑρσέτους εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τῶν βαρβάρων, λέγει ὅτι τιμὴν φέρει καὶ λάμπει δόξης εἰς τὸν ἄνδρα νὰ μάχεται ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, ὑπὲρ τῶν τέκνων του, ὑπὲρ τῆς σεμνῆς γυναικὸς του κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀδιαφοροῦν πρὸς τὸν θάνατον. Ἐκήρυξαν δὲ τὴν γνώμην ταύτην πάντες οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ ῥήτορες τοῦ γένους ἡμῶν κατὰ πάντας τοὺς αἰῶνας ἀπὸ τοῦ Τυρταίου μέχρι τοῦ Κοραΐ, καὶ ὁ Σπυρίδων Τρικυπῆς εἰς τὸ ποίημα αὐτοῦ, τὸν Δῆμον, ἔγραψε

Πόσον γλυκὺς ὁ θάνατος ποῦρχει ἀπὸ τὸ βόλι·
τὸν θάνατον σὸν πόλεμον τιμὴ τὸν ἔχουν ὄλοι.

Ἡ τιμὴ δὲ αὕτη μεγαλύνει τὸν ἄνδρα, ἡ τιμὴ ἣτις κατὰ τὸν αὐτὸν Καλλίνου οὕτως ἐξάγει τὸν καρτερόφρονα ἄνδρα, ὥστε, ὅταν μὲν φονευθῇ, διὰ πάντα τὸν λαὸν πολυπόθητος εἶναι, ἐν ὧσιν δὲ ζῇ παρίσταται ἄξιος ἡμιθέων. Μεγαλουργότερος καὶ δξύτερος τὸν νοῦν γίνετ' ὁ Ὀδυσσεύς, ὅταν προσαγορεύσιν αὐτὸν διογενῆ (θεοῦ γένους), καὶ πολυμήχανον, καὶ πρὸς τοὺς κακούργους δὲ μνηστήρας μετὰ θάρρους φέρεται ὁ πορθητὴς τῆς Τροίας, ὁ μετὰ δικαίου καυχήματος λέγων ἀὐτῷ δόξα μου ρθάνει τὸν οὐρανόν» Ὁξύτερος ὡσαύτως εἰς τὰ βουλευόμενα καὶ προθυμότερος εἰς τὸ ὑπηρετεῖν τὴν πατρίδα γίνετ' ὁ Γούρας ὁ περιδόξος νικητὴς τῶν Βασιλικῶν καὶ τῆς Οἰνός τοῦ Μακράθωνος, ὅταν τὰς νίκας ταύτας μετ' ἐπαίνων ἀναφέρων ὁ Παπαφλέσας ὀνομάζει αὐτὸν διὰ τὴν περὶ οἰκίαν γερογκούραν. Ὁ Περικλῆς ἀφ' οὗ καλεῖται Ζεὺς Ὀλύμπιος ὅστις ἀστράπτει καὶ βροντᾷ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Πνυκός, μεγαλυνόμενος γνώμας ὀλυμπίας προτείνει πρὸς τὸ δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ὃν ἐποίησε μεγαλουργότερον ἢ προτοῦ. Διότι, ὅπως τὰ ἔθνη τὰ τιμώμενα διὰ τὸ εὐκλεές ὄνομα αὐτῶν φροντίζουσι νὰ μὴ τὸ καταισχύνωσιν, οὕτω καὶ οἱ τιμηθέντες διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ἄνδρες ἀσπίλον φυλάττουσι τὴν προσκτηθεῖσαν ἀγαθὴν δόξαν, ὅπως ὁ Ἀχιλλεὺς ὅστις, ἐν ᾧ γινώσκει ἀσφαλῶς ὅτι ὑπὸ τῆς θείας θελήσεως εἶναι ὠρισμένον ν' ἀποθάνῃ, ἐὰν φονεύσῃ τὸν Ἑκτορα, λέγει, ἀμέσως ν' ἀποθάνω, ρθάνει μόνον νὰ σώσω τὴν δόξαν μου καὶ τὴν τιμὴν μου ἐκδικῶν τοῦ Πατρόκλου μου τὸν φόνον». Καὶ δικαίως, ἀφ' οὗ ἐκαλεῖτο ὁμοῖος μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεὺς. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἑκτωρ, ἐν ᾧ γινώσκει ὅτι πάντες οἱ ἐχθροὶ εἰς τὸν φόνον ἀποβλέπουσιν αὐτοῦ, ὡς στηρίγματος τῆς Τροίας, εἰς τοὺς προτρέποντας νὰ μὴ προδῶναι πρὸς τοὺς κινδύνους, ἀποκρίνεται δὲν δύναμαι ἀφ' οὗ ἔμαθον νὰ ἦμαι γενναῖος καὶ νὰ μάχωμαι μετὰ τῶν προμάχων τῶν Τρώων.

Ἐμαθον, λέγει ὁ Ἑκτωρ, νὰ ἦμαι ἀνδρεῖος διότι, ὅπως κληρονομῇ τις τὰς ἀρετάς, οὕτω καὶ διδάσκεται, ὡς ὁμολογεῖ ἡ φιλοσοφία, ταύτας. Διδάσκεται λοιπὸν καὶ τὸ ἀφόβητον ἐν τοῖς κινδύνους καὶ τὸ συναίσθημα τοῦ τηρεῖν τὴν τιμὴν τοῦ πολεμιστοῦ. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Μακεδονίᾳ, κατὰ τὰ δωρικά ἦθη, ἐκ παίδων οἱ ἐκεῖ ἐλεύθεροι περὶ τὰ ὅπλα ἡσχοῦντο καί, προβαίνοντες περαιτέρω τῆς Σπάρτης, ἐν ἡλικίᾳ παιδὸς ἴσως δεκαεξαετοῦς ἢ δεκαεπταετοῦς μετεῖχον τῶν μαχῶν, ὅπως ὁ Ἄρετις ὁ ἀνδραγαθὸς παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Γρανικοῦ διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Βάρδα τοῦ Σκληροῦ τοῦ περιωνύμου στρατηλάτου ὁ νεαρώτατος καὶ ἀγένειος ἔτι Κωνσταντῖνος, τὴν τιμὴν τοῦ γένους φυλάττων, μονομαχεῖ καὶ καταβάλλει ἐν Ἀρκαδιουπόλει τῆς Θράκης, γιγαντοσώμον Ρῶσον· οἱ παῖδες, τῶν Σουλιωτῶν ὑπὸ τὰ ὅπλα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς εἰσέρχοντο εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐδιδάσκοντο τὰ παιδευόμενα τοῦ μαχητοῦ, τὸ ἀπτόητον μάλιστα πρὸ τῶν κινδύνων, δηλαδὴ τὴν τήρησιν τῆς ἰδίας καὶ τῆς τοῦ οἴκου τιμῆς. Τὸ αὐτὸ ἐδιδάσκοντο καὶ οἱ ψυχογυνοὶ εἰς τὸν ταῖφά τῶν κλεφτῶν καὶ τῶν καπετανίων οἱ παῖδες κλαίει δὲ ὁ Βλαχαρμάτας Βέργος, διότι ὁ υἱὸς του, ἀνάξιος αὐτοῦ δειχθεὶς, αὐτοῦ ἐντρόπισσε τὴν λεβεντιά». Καὶ ἂν δὲ υἱὸς, ὅτε ἐφονεύετο ὁ πατήρ, ἦτο παιδάριον ἀπόλεμον ἔτι, ἡ παραγγελία τῆς πολεμικῆς τιμῆς ἐδίδετο ὑπὸ τῆς μητρὸς, ἣτις εἰς τὸν ἀνδρωθέντα υἱὸν παραδίδουσα τὰ πατρικόδομα ὅπλα ἔλεγεν· αὐτὰ τάρματα ὁ πατέρας σου τὰ ἔφερε πάντοτε τιμημένα· κυττα νὰ τὰ τιμήσῃς καὶ σύ, ἀλλῶς νὰ μὴν ὑπάρχῃς». Καὶ οἱ παῖδες τὰ ἔτιμων. Καὶ χάριν τῆς τιμῆς ταύτης ὅχι μόνον τὸν θάνατον ἐλαμβάνον, ὅστις ἀπαλλαγὴ εὐλογητὴ εἶναι πολλάκις ἀπὸ τῶν δεινῶν, ἀλλὰ δεινὰ ἀπαυστα ὑφίσταντο καὶ ταλαιπωρίας. Οἱ πολεμισταὶ οὗτοι εἶναι τὰ ἐπὶ ὁρέων ἐν διωγμῷ δαιτώμενα ἀγρίμια, περὶ ὧν λέγει τὸ ᾠσμ.

Ἀγρίμια, ἀγρίμια μου,
Πέτε μου ποῦναι οἱ τόποι σας καὶ ποῦν' τὰ χειμαδιὰ σας;
— Γκρεμνὰ εἶναι οἱ τόποι μας, λέσχεις τὰ χειμαδιὰ μας
Τὰ σπηληράκια τῶν βουνῶν εἶναι ἡ κατοικία μας.

Εἶναι ὁ ἀετός, περὶ οὗ ἄλλο ᾠσμα λέγει
Σὲ ψηλὸ βουνό, σὲ διζιμιὸ χαράκι
κάθεται ἀετὸς βρεμένος, χιονισμένος
καὶ παρακαλεῖ τὸν ἥλιο ν' ἀνατεῖλῃ
ἥλιε, ἀνάτειλε. ἥλιε, λάμψε καὶ δόσε,
γιὰ νὰ λυώσουνε τὰ χιόνια ἀπ' τὰ φτερά μου
καὶ τὰ κρύσταλλα ἀπὸ τὰ κρῶνυρά μου.

Χάριν τῆς πηρήσεως τῆς τιμῆς ταύτης προκινδυνεύει ὁ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς Τύρου, τῆς Κύρου πόλεως, τῆς ἀκροπόλεως τῶν Μαλλῶν Ἰνδῶν· χάριν τῆς τιμῆς ταύτης ἀνατινάζσεται μετὰ τοῦ πλοίου του κατὰ τὴν παρὰ τὸν Καφηρέα ναυμαχίαν ὁ πλοίαρχος Δημήτριος Ἀλεξόπουλος· χάριν τῆς πολεμικῆς ταύτης τιμῆς μένουσιν ἐν Θερμοπύλαις παρὰ τοὺς Σπάρτιάτας οἱ ἑπτακόσιοι Θεσπιεῖς, οἱ μαινομένης ἀνδρείας ὡς ὁ ἐξ αὐτῶν Διθόραμβος ὁ Ἀρματίδου, καὶ ἔπεσον ἅπαντες. Τὴν τιμὴν ταύτην καὶ εἰς τὰ ὑλικώτερα βλέπει ὁ πολεμιστὴς, εἰς τὸ σῶμα, εἰς τὴν κεφαλὴν μάλιστα, καὶ ζητοῦσι νὰ σώσωσιν αὐτὴν τοῦλάχιστον οἱ σύντροφοι ἀπὸ τῶν τρωϊκῶν χρόνων μέχρι τῆς Μεγάλης Ἐπαναστάσεώς μας ἀπὸ τῆς καταισχύνης. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν τιμῆς σύμβολα νομίζουσι. Διὰ τοῦτο ὁ Κοντογιάννης εἶχε χαράξῃ ἐπὶ τῆς σπάθης του τὸ ὑπερήφανον ἐπίγραμμα

Ὅποιος τυράννους δὲν ψηφεῖ
κτελεύθερος σὶδὸν κόσμον ζῇ
δόξα, τιμὴ, ζωὴ του
εἶν' μόνο τὸ σπαθὶ του.

Καὶ ἡ φρουρά τοῦ Μεσολογγίου προκαλουμένη ἄνευ ὄρων νὰ παραδοθῇ ἀπεκρίθη τὸ ἀθάνατον κήρυγμα τοῦ γένους· ἀενεὰ χιλιάδες αἱματωμένα ἄρματα δὲν παραδίδονται.

Νὰ φυλάσσεται λοιπὸν ἡ τιμὴ ὡς τίμιον ξύλον, ὅπως ὡς τίμιον ξύλον καὶ φυλάττει ἀπὸ τὸν μέγιστον θάνατον, τὴν καταισχύνην, καὶ παρέχει τὸν θρίαμβον. ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ.

ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Μία γνώμη καθ' ἐδομάδα.

Ἡ κανδήλα τῆς Ἐκκλησίας ἐφώτισε καὶ καθωδήγησε τὸ Γένος εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Μὴ τὴν ἀφήσετε ποτὲ νὰ σβεσθῇ.

Ἰωακείμ ὁ Γ'.

ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Γ. Χ. Κωνσταντῖνος. Ἐνεκα στενωτάτου προσωπικοῦ συνδέσμου τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῶν τὰ Πατρία εἶναι ἀκατάλληλα ν' ἀναλάβωσι τοιαύτην πρωτοβουλίαν καὶ νὰ ἐκφέρωσιν οἰανδήποτε περὶ αὐτῆς γνώμην. — Ε. Γ. Δ. Ι. Σ. Τ. Ο. Μ. Ο. Ν. Χ. Π. Ρ. Ε. Β. Ε. Ζ. Α. Ν. Τ. Χ. Α. Ρ. Τ. Ο. Σ. Ο. Μ. Δ. Π. Σ. Ι. Κ. Α. Γ. Ο. Ν. Σ. Ι. Μ. Α. Σ. Σ. Α. Λ. Ι. Α. Ν. Γ. Ρ. Α. Ν. Τ. Β. Θ. Λ. Ο. Ν. Εὐχαριστοῦμεν δὲ τὸν ἐπαῖνον καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν εἰς πορείαν ἣν καὶ καταδιωκόμενοι θὰ ἐξηκολουθοῦμεν. — Β. Ν. (....) Πρὸς τὸ παρὸν ἀποφειγόμεν τὰς τοιαύτας ἀποστολάς. — Α. Κ. Ρ. Π. Α. Τ. Ρ. Α. Σ. Κ. Μ. Δ. Ι. Β. Ε. Ρ. Π. Ο. Υ. Λ. Ἐν κατορῇ εὐθετωτέρῳ γράψωμεν. — Γ. Ν. Π. Ε. Ι. Ρ. Α. Ι. Α. Ἀπλουστάτα θὰ ἡυξάνωμεν τὰ χρήματα τὴν πεποίησαν ὅτι οἱ ἀναγνώσται καὶ οἱ ἐμὸφρονες θὰ τα ἐπλήρουν. Ἐχγετε δὲ τὴν ἀπόδειξιν ἐν τῇ μνημονευομένῃ ὑφ' ὧν ἐπικαίρω ὅσον καὶ μεγαλόφρονι δωρεᾷ. — Γ. Χ. Ρ. Ο. Σ. Τ. Ο. Β. Ι. Ο. Ν. Ως ἐγράψαμεν αἱ νέαι αὐταὶ ἀποστολαὶ γίνονται κατ' ἀνωτέραν ὑπόδειξιν.